

TŠWETŠOPELE YA TIRIŠANO YA PONAGATŠO YA MOTŠHELO KA TŠHENTŠHANO YA TSHEDIMOŠO

Tshwane, 22 Nofemere 2021 – Ponagatšo ya Motšhelo le Tšhentšhano ya Tshedimošo di tlogile di laetša šedi e kgolo go lenaneothero la motšhelo wa ditšhabatšhaba bekeng ya go feta ka kamogelabeng e ntši ya dikopano tša *Africa Initiative and OECD Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes (Global Forum)*.

Foramo ya Lefase ka 2014 e dirile Tlhomo ya Afrika, go kgonthiša gore dinaga tša ka Afrika di tlhahlilwe go kgona go kaonafatša maatlafalo a ponagatšo ya lefase le tšhentšhano ya tshedimošo go kgona go šomana le efogo ya motšhelo. Se se tloga se le bohlokwa kudu go feta ka ge se thatselwa ke go šutlha ga maloba ga *Pandora Papers* le kgolo ya go tšwelapele ya tšhentšhano ya tshedimošo ya motšhelo ya go tiragela.

Ka tlase ga ketapele ya Khomišinare-Kakaretšo wa Taolelo ya Ditseno ya Kenya, Mrn. Githii Mburu le Khomišinare Kieswetter, ka tatelano Modulasetulo le Motlatša Modulasetulo ba Tlhomo ya Afrika, kopano e amogetše Rwanda yeo e bilego naga ya bo 32 ya go saenela [Taodišo ya Yaoundé](#). Ye ke taodišo e šoro ya lwa kगतलhanong le Tshepetšo ya Ditšhelete tšeo di sego Molaong (*Illicit Financial Flows (IFFs)*) ka tšhentšhano ya tshedimošo ya motšhelo. Tagafara ya sehlopha sa ketapele e katološitšwe ka ngwaga o mongwe.

Kopano ya bo 10 ya Tlhomo ya Afrika e bone dikemedi go tšwa go dinaga tša go feta tše 26 tša ka Afrika di rerišana ka ga tšwetšopele kगतलhanong le dikokwane tše pedi tša maano a Tlhomo ya Afrika, e lego: (i) temošo ya tsebagatšo ya dipolotiki le boikgafo ka Afrika le (ii) go tšwetšapele bokgoni bja ka dinageng tša ka Afrika ka ponagatšo le tšhentšhano ya tshedimošo.

Bjale ka dipoelo thwii tša lenaneo la *Train-the-Trainer* leo le tlhomilwego ka 2021, baofisiri ba go feta 2 000 go tšwa go dinaga tša ka Afrika di tlhathlilwe ka tšhentšhano ya tshedimošo ka 2021. Afrika Borwa e bile le baofisiri ba 2 bao ba fetitšego lenaneo la *Train-the-Trainer* ka katlego gape palo ya tlaleletšo ya baofisiri ba ka SARS ba 60 ba ile ba thatlhwa ka tšhentšhano ya tshedimošo ya di prothokholo ke baofisiri ba go fihla gabjale, ka ditlhahlo tše dingwe gape tšeo di beakanyeditšwego bakeng sa dikgwedi tšeo di latelago. Ka palo ya 38% ya bokgoni bja Foramo ya Lefase bja go aga mošomo wa boikgafo ka go Afrika ka 2021, Khomišinare Kieswetter o gateletše bohlokwa bja go kgonagalo ya tšwelapele go otlela katološo ya Tšhentšhano ya Tshedimošo (EOI) ka go khontinete go kगतलhana le efogo ya motšhelo le tšhirogo. Tšwetšopele ya Setlhopho Tšhomo sa Thušo ya Dinaga Mabapi ya Khwetšogape ya Dikleime tša Motšhelo bjale ka ditlamorago tša phethagalo ya tshedimošo ya tšhentšhano ya motšhelo di amogetšwe.

Kopano ka botlalo ya bo 14 ya Foramo ya Lefase e lemogile bakgathatema ba go feta ba 700 go tšwa go ditaolelo tše130 le mekgatlo ya ditšhabatšhaba ye 12 yeo e tsenetšego kopano..

Foramo ya Lefase e dirišitše sebaka sa Kopano go keteka anibesari ya bo 10 ya lenaneo la Mothamo wa Kago le Phihlelelo le katlego ya yona ya go kgontšha dinaga tšeo di tšwetšwago pele go šireletša ditseno tšeo di tlogago di hlokega.

Kopano e akareditše ditherišano tša phanele ya maemo a godimo ka ga ponagatšo le tšhentšhano ya tshedimošo ka go tirelo ya khwetšogape ya ekonomi, dithuto tšeo go ithutilwego ka ga tirišano ya mahlakorentši le ditlhothlo tšeo di lebanwego ka ga leeto la go itiragela la tšhentšhano ya tshedimošo.

Khomišinare Kieswetter, yo gape a direlago bjale ka Motlatša Modulasetulo wa Foramo ya Lefase, o amogetše tšwetšopele ya Tšhentšhano ya Tshedimošo ya go Itiragela (AEOI) le kamogelo ya phetolelo ya bobedi ya Maemo a go Bega ao a Tlwaelegilego (CRS).

“Afrika Borwa e fetišeditše data ya CRS go ditaolelo tša badirišane ba 76, mola ditaolelo tša badirišane ba 96 ba phethagaditše boikgafo bja bona bja tšhentšhano le Afrika Borwa. Ntle le go tsenelela ka ga palo le boleng bjo bo begilwego magareng ga SARS le badirišane ba yona, Pego ya Ngwaga ka ngwaga ya Foramo ya Lefase e aetša gore ka 2020, tshedimošo ka ga diakhaonte tša ditšhelete tša go feta 75 million lefaseng ka bophara, go akaretša dithoto tša go batamela EUR 9 trillion, di tšhentšhanwe ka go itiragela”.

“Bjale ka ge mebotlolo ya kgwebo e fetogela go mokgwa wa ditšithale, yeo e sego ya selegae le ya pontšho, le mellwane ka sebele yeo e se sa amanago le tšweletšo le tshepetšo ya dithoto le ditirelo, metheo ya motšhelo ya bosetšhaba e ka fase ga kgatelelo ya kgobogo.. Go šoma le Balaodi ba tša Metšhelo go kaonafatša mokgwatšhomo wa motšhelo go tlhotla kamano le tirišano go bohlokwa go lekanyetša dikholego tša ponagatšo ya motšhelo le tšhentšhano ya tshedimošo.. Re tšwelapele ka leeto la kagoleswa la *SMART, SARS ya sebjalebja* ya go šoma ka potego, yeo e *Tshephegilego gape yeo e Lakatšwago. Ntlhakgolo go se ke katološo* ya bokgoni bja botho bja tekanyetšo ya kgontšhagalo ya theknolotši le data ka bohlale bja ekišo ka tirišo ya metšhene ya maemo a godimo ya go ithuta ka mokgwatšhomo. Bjale ka ge re oketša le go katološa tirišo ya data, EOI le AEOI di bopa mothopo wa mohola wa boleng bja data yeo e tlaleletšago polokelo ya rena ya data e ntši ya leloko la boraro ya go kgontšha tatedišo ya balefela motšhelo le bagwebi bao ba sa obamelego. Go se obamele go ka thatafafa gape go ka lefišwa kotlo, ka fao ke ipiletša go balefela motšhelo le bagwebi go dira seo se swanetšego gape go obamela ka go ithaopa,” gwa bolela Khomišinare Kieswetter.

Go hwetša tshedimošo enngwe ka ga morero wa ponagatšo ya motšhelo le tšhentšhano ya tshedimošo, ka kgopelo šupetša go tše di latelago:

- [Statement of outcomes of the 10th Africa Initiative meeting, 15 November 2021](#)
- [Statement of outcomes of the 14th OECD Global Forum Plenary, 19 November 2021](#)

Go hwetša tshedimošo enngwe ikgokanye le SarsMedia@sars.gov.za